

การพัฒนาชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนทุกช่วงชั้น

THE DEVELOPMENT OF A NATIONAL STANDARD TOOLKIT FOR MORAL EVALUATION OF
STUDENTS AT ALL AGES STUDYING AT ACADEMIC INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF
EDUCATION

Corresponding author¹
w_langka@hotmail.com

วิไลลักษณ์ ลังกา¹, อรุณา เจริญสุข², สุรัชย์ มีชาญ³,
ทวิกา ตั้งประภา⁴, มนตา ตูลย์เมธากา⁵,
อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล⁶, พนิดา ศกุนตนาค⁷

Received: October 09, 2019

Revised: December 09, 2019

Accepted: December 19, 2019

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งสร้างเกณฑ์ปกติของชุดเครื่องมือ และศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในทุกช่วงชั้น กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มรอง เครื่องมือและการวิพากษ์ จำนวน 20 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา จำนวน 5 คน 3) กลุ่มเป้าหมาย ในการทดลองใช้เครื่องมือ จำนวน 600 คน 4) ตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ปกติของเครื่องมือมาตรฐาน จำนวน 7,200 คน และ 5) ตัวอย่างในการศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 61,200 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 6 ฉบับ ลักษณะของเครื่องมือเป็นข้อคำถามเชิงสถานการณ์ และตัวเลือกสร้างตามแนวคิด ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุดเครื่องมือสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน มี 6 ด้าน คือ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความพอเพียง 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อ) อำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.72 ความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.862-0.921 และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดล การวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนทุกช่วงชั้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.41-0.83 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เกณฑ์ปกติในการแปลความหมายชุดเครื่องมือ โดยเทียบ จากคะแนนดิบแปลงเป็นคะแนนอันดับเปอร์เซ็นต์ และคะแนนที่ปกติ โดยผู้เรียนที่ได้คะแนนอันดับเปอร์เซ็นต์ที่ 50 หรือ T50 คือ ผู้เรียนที่ได้คะแนนเท่ากับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม 4) ผลการศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ย คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน จำแนกตามภูมิภาค มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การประเมินคุณธรรม จริยธรรม, แบบวัดสถานการณ์, เครื่องมือมาตรฐานระดับชาติ

^{1,2,3,4,5,6}ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁷อาจารย์ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ABSTRACT

The objectives of the development of a national standard toolkit for moral evaluation of students at all ages studying at academic institutions of the Ministry of Education are to 1) create and develop a national standard toolkit for students moral evaluation, 2) find quality and norm of the national standard toolkit and 3) study moral level of students. Target groups for creating and developing the toolkit include 20 experts meeting for tool screening and criticizing. Goals of finding quality and norm of the toolkit comprise 1) 5 experts of validity assessment, 2) Experimental toolkit users for discrimination and reliability assessment students from 6 educational levels, students are comprised of 600 students 3) target groups for the toolkit's norm development include 7,200 students and the target groups for students moral evaluation comprise 61,200 student. Research tools are comprised of 6 sets of the moral evaluation toolkits and 6 sets of civic character evaluation toolkits. These tools include situational questions and options created by following the theoretical concept of Kohlberg's Moral Development. The finding of this research found that 1) The moral evaluation toolkit is comprised of 6 aspects including honesty, sacrifice, tolerance, responsibility, modesty, and discipline. 2) Results of the study on quality and norm of the national standard toolkit: Content validity: the analysis of the Item-Objective Congruence Index (IOC) for all questions were higher than 0.50. Discrimination: between 0.20-0.72 Reliability assessment: between 0.862 and 0.921. Construct validity assessment: found that the moral evaluation model for students at all level conforms to the empirical data. the aspect's standard weight between 0.41-0.83 and all aspects are statically significant at 0.01 level. 3) Norm: The researcher has created norm for interpretation of the national standard toolkit for moral evaluation for students at all levels by comparing with raw score and transforming to percentile score and normal scores. Students with percentile level 50, or T50, are those students whose scores are equal to the group's average score. 4) Results of comparing the average moral scores of students classified by regions found that students all level classified by regions have average moral score different at statistical significance level of .05

Keywords: Moral Evaluation, Situation Form, National Standard Toolkit

บทนำ

เป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาให้ทุกคนทุกช่วงวัยมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดลอม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ด้วยความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างอุดมการณ์รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีคุณธรรม จริยธรรม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ปฏิเสธสิ่งเสพติด และการทุจริตคอรัปชั่น (Office of the Education Council, 2017)

การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ถือเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมไปถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล โดยคุณธรรม จริยธรรมถือเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเติบโตเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ยังทำให้สังคมมีคุณภาพและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดย (Tisana Khemmani 2007: 4) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือ

สภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ถูกต้อง มีความตั้งใจอยู่ในจิตใจ โดยมีการแสดงออกโดยการประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมทั้งนี้ (Pimpun Tepsuwan, Nuanlaor Sangsuk, & Nuchanat Sunthornpun. (2004: 96-97) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมว่า คุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญต่อตนเองและผู้อื่นโดยคุณธรรม จริยธรรมสร้างความดีแก่บุคคลส่งเสริมบุคลิกภาพให้บุคคลมีความคิด การกระทำ และพฤติกรรมที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่บุคคลทำให้บุคคลได้ทำในสิ่งที่ถูกต้องสมควร และเป็นสิ่งที่สร้างความมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้บุคคลประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

ด้วยความสำคัญของการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง แต่จากการติดตามการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ผ่านมา พบว่ายังไม่มีเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับใช้ในการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อตอบตัวชี้วัดในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในตัวชี้วัด “ร้อยละค่าเฉลี่ยของผู้เรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรม” ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากการประเมินที่ผ่านมามีเพียงการวัดร้อยละของผู้เรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมซึ่งอาจไม่สามารถสะท้อนคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนได้โดยตรง

จากความสำคัญดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่สามารถสะท้อนคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้ตรง และมีความเป็นมาตรฐานที่สามารถประเมินผลเป็นรายบุคคลและนำผลการประเมินมาประมวลเพื่อให้ได้สารสนเทศในภาพรวมในระดับภูมิภาค ระดับชาติ สำหรับใช้ในการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนคณะผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการสร้างชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทุกช่วงชั้นเพื่อให้ได้เครื่องมือมาตรฐานสำหรับใช้ในการวัดประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่มีความเที่ยงตรงและมีความเป็นมาตรฐานที่สามารถประเมินผลผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ รวมถึงได้สารสนเทศจากผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับประเทศ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา
3. เพื่อศึกษาระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ และสถานศึกษา มีชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับใช้ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนได้อย่างครบถ้วนและมีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ สำหรับประกอบการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนทุกช่วงชั้นได้อย่างเหมาะสม

2. กระทรวงศึกษาธิการมีข้อมูลผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนทุกช่วงชั้นที่เป็นปัจจุบัน และสามารถสะท้อนถึงระดับความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธิดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

1.1 การสร้างชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมกลุ่มกรงเครื่องมือและการวิพากษ์ จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดประเมิน ด้านจิตวิทยา ด้านพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2) ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความพอเพียง และด้านความมีระเบียบวินัย

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือฯ ด้านความเที่ยงตรง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินและจิตวิทยา จำนวน 5 คน

2) กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อตรวจสอบอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ได้แก่ ผู้เรียน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษากระจายตาม 6 ภูมิภาคทั่วประเทศ ภูมิภาคละ 100 คน รวมทั้งสิ้น 600 คน

3) ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ คุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ประกอบด้วย ความเที่ยงตรง อำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น

ระยะที่ 2 การสร้างเกณฑ์ปกติของชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

2.1 ประชากรและตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ รวม 6 ภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 5,466,767 คน ประกอบด้วย ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 784,342 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 797,298 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 740,735 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 621,636 คน ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 312,734 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 2,210,022 คน (Office of the Permanent Secretary for Education 2017)

2) ตัวอย่างที่ใช้ในการสร้างเกณฑ์ปกติของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ระดับชั้นละ 200 คน จาก 6 ภูมิภาคทั่วประเทศ รวมทั้งหมด 7,200 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวคิดของ Reeve & Fayers (2005) ที่กล่าวว่าควรใช้ตัวอย่าง อย่างน้อย 250 คน เนื่องจากเครื่องมือนี้มีการตรวจให้คะแนนมากกว่า 2 ค่า (polytomous) แต่เพื่อให้เกิดความแม่นยำในการประมาณค่ามีความเป็นไปได้ และมี

การกระจายครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค คณะผู้วิจัยจึงปรับขนาดตัวอย่างในการพัฒนาเกณฑ์ปกติของเครื่องมือมาตรฐานเป็น 7,200 คน

2.2 ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ เกณฑ์ปกติของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 6 กลุ่ม เป็นรายด้านและทั้งฉบับ

ระยะที่ 3 การศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ รวม 6 ภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 5,466,767 คน ประกอบด้วย ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 784,342 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 797,298 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 740,735 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 621,636 คน ระดับอาชีวศึกษา จำนวน 312,734 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 2,210,022 คน (Office of the Permanent Secretary for Education 2017)

2) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้เรียนทุกช่วงชั้นในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ ครอบคลุม ทั้ง 6 ภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 61,200 คน ซึ่งคณะผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ (Sirichai Kanjanawasee, Direk Srisuko, & Taweewat Pitayanon. 2016) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ทำให้ได้ตัวอย่าง 1,600 คน แต่เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายและเพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือและเป็นตัวแทนที่ดีของผู้เรียนในแต่ละภูมิภาค คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น จำแนกตามภูมิภาค ภูมิภาคละ 1,700 คน ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างผู้เรียนระดับชั้นละ 10,200 คน ซึ่งการศึกษาค้นคว้านี้เก็บข้อมูลกับผู้เรียน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ทำให้ได้ตัวอย่างทั้งสิ้น 61,200 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ภูมิภาค ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือภาคตะวันออกภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคใต้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความอดทนอดกลั้น ด้านความรับผิดชอบด้านความพอเพียงและด้านความมีระเบียบวินัย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ประกอบด้วยเครื่องมือ 6 ฉบับ จำแนกตามระดับชั้นของผู้เรียน ดังนี้

- ฉบับที่ 1 เครื่องมือมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- ฉบับที่ 2 เครื่องมือมาตรฐานวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ฉบับที่ 3 เครื่องมือมาตรฐานวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ฉบับที่ 4 เครื่องมือมาตรฐานวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- ฉบับที่ 5 เครื่องมือมาตรฐานวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา
- ฉบับที่ 6 เครื่องมือมาตรฐานวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการจัดประชุม กู้คืนกรองและวิพากษ์เครื่องมือ หลังจากปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วจึงจัดส่งชุดเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดประเมิน และจิตวิทยา โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์ หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนัดหมายผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาศาสตร์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของการใช้ภาษา สำหรับการเก็บรวบรวม ข้อมูลขั้นหาคุณภาพและเกณฑ์ปกติ รวมทั้งขั้นประเมินผู้เรียน คณะผู้วิจัยได้ประสานงานไปยังศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ จังหวัดและสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล แนบส่งพร้อมชุดเครื่องมือไปยัง คณะทำงานเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามของแต่ละจังหวัด โดยจัดส่งเอกสารและแบบประเมินฯไปและกลับทางระบบขนส่ง เอกชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ดังนี้

1.1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC)

1.2) การวิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อโดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับภาพรวม (item-total correlation) ซึ่งหาได้จากสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment coefficient correlation)

1.3) การตรวจสอบความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ ของแอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

1.4) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis)

2. การสร้างเกณฑ์ปกติ (norm) ของชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ทั้ง 6 ฉบับ โดยคำนวณค่าอันดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile rank) และคะแนนที่ปกติ (normalized T score) ซึ่งเป็นการแปลงคะแนนดิบ เป็นคะแนนมาตรฐาน โดยเทียบกับตำแหน่งในโค้งการแจกแจงมาตรฐานที่เรียกว่าโค้งปกติ

3. การวิเคราะห์ระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และเปรียบเทียบความแตกต่างของ ระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในแต่ละภูมิภาคด้วยสถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (analysis of variance: ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสร้างชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

ชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านความอดทนอดกลั้น และด้านความพอเพียง

ชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบทดสอบ สถานการณ์ตามหลักเหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ซึ่งมีแนวคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมหรือการตัดสินใจ ทางจริยธรรมของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับจะแยกพัฒนาการเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น ดังนี้ **ระดับที่หนึ่ง**

เป็นระยะก่อนการมีจริยธรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีนิยม หรือระดับก่อนมีกฎเกณฑ์ (pre conventional morality) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังทำตามกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกทำโทษ (the punishment and obedience orientation) และ ขั้นที่ 2 ทำตามกฎเกณฑ์เพื่อหวังว่าจะได้รับรางวัล หรือได้รับการแลกเปลี่ยนที่สมน้ำสมเนื้อ (the instrumental relativist orientation) **ระดับที่สอง** เป็นขั้นมีจริยธรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือตามกฎเกณฑ์ (conventional morality) ประกอบด้วย ขั้นที่ 3 ทำตามขนบธรรมเนียมประเพณี เพราะอยากเป็นเด็กดี หรืออยากได้รับความนิยมนิยม (the interpersonal concordance of good boy – nice girl orientation) และขั้นที่ 4 ทำตามกฎระเบียบของสังคม (the law and order orientation) **ระดับที่สาม** เป็นขั้นมีจริยธรรมเหนือขนบธรรมเนียมประเพณี หรือเหนือกฎเกณฑ์ (post conventional morality) ประกอบด้วย ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำสัญญาและข้อตกลงของสังคม (the social contract legalistic orientation) และขั้นที่ 6 เข้าใจและทำตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมที่เป็นสากล (the universal ethical principle orientation)

สำหรับตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามกำหนดความเข้มของพฤติกรรมตามหลักเหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก โดยระบุพฤติกรรมวางเป็นเงื่อนไขในสถานการณ์ และตัวเลือกแสดงขั้นของเหตุผล หรือกำหนดตัวเลือกที่เป็นพฤติกรรมซ่อน เหตุผลจำนวนตัวเลือกของเครื่องมือสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาใช้ 4 ตัวเลือก ตามขั้นเหตุผลทางจริยธรรมขั้นที่ 1 ถึง 4 และจำนวนตัวเลือกของเครื่องมือสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาใช้ 6 ตัวเลือก ตามขั้นเหตุผลทางจริยธรรมขั้นที่ 1 ถึง 6 โดยกำหนดน้ำหนักความสำคัญของคุณลักษณะแต่ละด้านเท่ากัน (จำนวนข้อเท่ากัน)

ผลการสร้างชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ทำให้ได้เครื่องมือ 6 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 247 ข้อ จำแนกได้ดังนี้ 1) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 38 ข้อ 2) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 41 ข้อ 3) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 ข้อ 4) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 42 ข้อ 5) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา จำนวน 42 ข้อ และ 6) เครื่องมือประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำนวน 42 ข้อ

ผลการวิพากษ์เครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิสามารถสรุปได้ดังนี้ 1) สถานการณ์ต้องสั้น กระชับ ตัดข้อความที่ฟุ่มเฟือย ซึ่งไม่จำเป็นในการตอบ (ตัดข้อความที่ไม่เป็นเงื่อนไขในการตอบ) 2) ข้อความต้องเป็นกลาง ๆ เหมาะสมกับผู้ตอบทุกคน 3) ตัวเลือกเป็นเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น ซึ่งเป็นเหตุผลที่สมเหตุสมผล 4) ตัวเลือกห้ามใช้ปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ เนื่องจากตอบยาก และอาจทำให้สับสน 5) ในสถานการณ์หนึ่ง การกำหนดตัวเลือกให้เป็นทิศทางบวกหรือลบ อย่างใดอย่างหนึ่ง และ 6) ตัวเลือกไม่ควรขึ้นาคะแนน

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

2.1 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 38 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง -0.80-1.00 โดยมีข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านความอดทนอดกลั้น 3 ข้อ และด้านความมีระเบียบวินัย 2 ข้อ คณะผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามใหม่แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งผลการพิจารณา พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

2.1.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามจำนวน 38 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนโรงเรียนดาราสมุทร จำนวน 128 คน พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.070-0.657 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์เพื่อนำไปใช้จริงด้านละ 4 ข้อ รวม 24 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.184-0.624

2.1.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 24 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นพบว่า เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.510-0.758 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.870

2.1.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 4.72$, $df=4$, $p=0.32$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.00$, $CFI=1.00$) แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 1 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	6	0.80 – 1.00	0.104 – 0.329	4	0.80 – 1.00	0.184 – 0.475	0.529	0.72
ด้านความเสียสละ	8	1.00	0.161 – 0.623	4	1.00	0.493 – 0.594	0.749	0.80
ด้านความอดทนอดกลั้น	6	-0.80 – 1.00	0.495 – 0.657	4	0.80 – 1.00	0.457 – 0.624	0.758	0.67
ด้านความรับผิดชอบ	6	0.80 – 1.00	0.070 – 0.657	4	0.80 – 1.00	0.457 – 0.624	0.704	0.65
ด้านความพอเพียง	6	0.60 – 1.00	0.070 – 0.517	4	0.80 – 1.00	0.461 – 0.523	0.630	0.60
ด้านความมีระเบียบวินัย	6	0.20 – 1.00	0.173 – 0.443	4	1.00	0.339 – 0.468	0.510	0.54
ทั้งฉบับ	38	-0.80 – 1.00	0.070 – 0.657	24	0.80 – 1.00	0.184 – 0.624	0.870	-

2.2 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 41 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 โดยมีข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 จำนวน 3 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านความอดทนอดกลั้น 2 ข้อ และด้านความมีระเบียบวินัย 1 ข้อ คณะผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามใหม่แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งผลการพิจารณาพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

2.2.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามจำนวน 41 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนโรงเรียนดาราสมุทร จำนวน 128 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.062-0.278 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์เพื่อนำไปใช้จริง ด้านละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.136-0.729

2.2.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นพบว่า เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.454-0.802 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.921

2.2.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 5.01$, $df=4$, $p=0.28$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.00$, $CFI=1.00$) แสดงว่า เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 2 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	7	0.60 – 1.00	-0.062 – 0.278	5	0.80 – 1.00	0.136 – 0.406	0.454	0.79
ด้านความเสียสละ	7	1.00	0.070 – 0.595	5	1.00	0.434 – 0.580	0.711	0.82
ด้านความอดทนอดกลั้น	7	0.20 – 1.00	0.368 – 0.671	5	1.00	0.519 – 0.646	0.783	0.68
ด้านความรับผิดชอบ	7	0.80 – 1.00	0.241 – 0.686	5	0.80 – 1.00	0.471 – 0.729	0.802	0.71
ด้านความพอเพียง	6	0.60 – 1.00	0.133 – 0.556	5	0.80 – 1.00	0.343 – 0.626	0.714	0.74
ด้านความมีระเบียบวินัย	7	0.20 – 1.00	0.182 – 0.558	5	1.00	0.207 – 0.569	0.649	0.50
ทั้งหมด	41	0.20 – 1.00	-0.062 – 0.278	30	0.80 – 1.00	0.136 – 0.729	0.921	-

2.3 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.3.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 42 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 โดยมีข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 จำนวน 2 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามด้านความอดทนอดกลั้น คณะผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามใหม่แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง ผลการพิจารณาพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

2.3.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนโรงเรียนดาราสุมทร จำนวน 128 คน พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.016-0.635 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์เพื่อนำไปใช้จริงด้านละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.122-0.664

2.3.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่า เครื่องมือมีค่าความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.435-0.783 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.890

2.3.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 8.55$, $df=5$, $p=0.13$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.01$, $SRMR=0.01$, $CFI=1.00$) แสดงว่า เครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 3 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	7	0.80 – 1.00	-0.041 – 0.416	5	0.80 – 1.00	0.122 – 0.370	0.435	0.73
ด้านความเสียสละ	7	0.80 – 1.00	0.348 – 0.635	5	1.00	0.447 – 0.664	0.783	0.69
ด้านความอดทนอดกลั้น	7	0.20 – 1.00	0.020 – 0.489	5	0.80 – 1.00	0.321 – 0.523	0.666	0.70
ด้านความรับผิดชอบ	7	1.00	0.222 – 0.467	5	1.00	0.388 – 0.439	0.664	0.71
ด้านความพอเพียง	7	0.60 – 1.00	0.021 – 0.477	5	0.60 – 1.00	0.191 – 0.490	0.575	0.55
ด้านความมีระเบียบวินัย	7	0.60 – 1.00	-0.016 – 0.322	5	0.80 – 1.00	0.202 – 0.367	0.516	0.51
ทั้งหมด	42	0.20 – 1.00	-0.016 – 0.635	30	0.60 – 1.00	0.122 – 0.664	0.890	-

2.4 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 42 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 โดยมีข้อคำถามที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.50 จำนวน 3 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านความอดทนอดกลั้น 2 ข้อ และด้านความรับผิดชอบ 1 ข้อ

คณะผู้วิจัยจึงสร้างข้อคำถามใหม่แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้งผลการพิจารณาพบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC มากกว่า 0.50

2.4.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามจำนวน 42 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนโรงเรียนดาราสมุทร จำนวน 128 คน พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.090-0.647 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามเพื่อนำไปใช้จริงด้านละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.129-0.677

2.4.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.389-0.795 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.862

2.4.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 5.35$, $df=4$, $p=0.25$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.00$, $CFI=1.00$) แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 4 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	7	1.00	-0.090 – 0.206	5	1.00	0.129 – 0.268	0.389	0.75
ด้านความอดทนอดกลั้น	7	0.40 – 1.00	0.355 – 0.541	5	0.80 – 1.00	0.384 – 0.514	0.687	0.68
ด้านความรับผิดชอบ	7	0.20 – 1.00	0.238 – 0.409	5	1.00	0.225 – 0.419	0.562	0.73
ด้านความพอเพียง	7	0.60 – 1.00	0.198 – 0.448	5	0.60 – 1.00	0.261 – 0.424	0.583	0.53
ด้านความมีระเบียบวินัย	7	0.60 – 1.00	0.107 – 0.458	5	0.60 – 1.00	0.264 – 0.447	0.587	0.41
ทั้งฉบับ	42	0.20 – 1.00	-0.090 – 0.647	30	0.60 – 1.00	0.129 – 0.677	0.862	-

2.5 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา

2.5.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 42 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.5.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถาม จำนวน 42 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีโปโลเทคนิคอุดรธานี จำนวน 110 คน พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.106-0.569 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามเพื่อนำไปใช้จริงด้านละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.170-0.555

2.5.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่า เครื่องมือมีความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.515-0.688 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.873

2.5.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 4.37$, $df=5$, $p=0.49$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.00$, $CFI=1.00$) แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 5 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	7	1.00	-0.028 – 0.403	5	1.00	0.189 – 0.339	0.515	0.81
ด้านความเสียสละ	7	1.00	0.066 – 0.388	5	1.00	0.214 – 0.522	0.567	0.72
ด้านความอดทนอดกลั้น	7	0.80 – 1.00	0.259 – 0.569	5	0.80 – 1.00	0.299 – 0.544	0.680	0.74
ด้านความรับผิดชอบ	7	1.00	-0.106 – 0.475	5	1.00	0.271 – 0.524	0.651	0.69
ด้านความพอเพียง	7	0.60 – 1.00	0.216 – 0.546	5	0.80 – 1.00	0.381 – 0.555	0.688	0.64
ด้านความมีระเบียบวินัย	7	0.80 – 1.00	0.164 – 0.500	5	1.00	0.170 – 0.508	0.607	0.43
ทั้งหมด	42	0.60 – 1.00	-0.106 – 0.569	30	0.80 – 1.00	0.170 – 0.555	0.873	-

2.6 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

2.6.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ข้อคำถามที่สร้างขึ้นทั้งหมด 42 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

2.6.2 อำนาจจำแนก คณะผู้วิจัยนำข้อคำถาม จำนวน 42 ข้อ ไปทดลองใช้กับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำนวน 122 คน พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.087-0.591 คณะผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามเพื่อนำไปใช้จริงด้านละ 5 ข้อ รวม 30 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.169-0.616

2.6.3 ความเชื่อมั่น คณะผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น พบว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นรายด้านอยู่ระหว่าง 0.461-0.748 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.877

2.6.4 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า โมเดลการวัดคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 1.60$, $df=3$, $p=0.66$, $GFI=1.00$, $AGFI=1.00$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.00$) แสดงว่าเครื่องมือมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตาราง 6 คุณภาพของเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม	ก่อนการคัดเลือก			หลังการคัดเลือก				Factor loading
	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	จำนวน ข้อ	IOC	อำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น	
ด้านความซื่อสัตย์สุจริต	7	0.60 – 1.00	-0.087 – 0.294	5	1.00	0.169 – 0.342	0.461	0.83
ด้านความเสียสละ	7	1.00	0.190 – 0.405	5	1.00	0.276 – 0.457	0.586	0.78
ด้านความอดทนอดกลั้น	7	1.00	0.234 – 0.514	5	1.00	0.329 – 0.471	0.664	0.66
ด้านความรับผิดชอบ	7	0.80 – 1.00	0.342 – 0.591	5	1.00	0.454 – 0.616	0.748	0.65
ด้านความพอเพียง	7	0.60 – 1.00	0.179 – 0.451	5	0.60 – 1.00	0.262 – 0.391	0.561	0.68
ด้านความมีระเบียบวินัย	7	0.80 – 1.00	0.206 – 0.427	5	1.00	0.245 – 0.349	0.509	0.53
ทั้งหมด	42	0.60 – 1.00	-0.087 – 0.591	30	0.60 – 1.00	0.169 – 0.616	0.877	-

3. เกณฑ์ปกติของชุดเครื่องมือมาตรฐานสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

คณะผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติในการแปลความหมายชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนทุกช่วงชั้น โดยเทียบจากคะแนนดิบ (raw score) แปลงเป็นคะแนนอันดับเปอร์เซ็นต์ และคะแนนที่ปกติ โดยผู้เรียนที่ได้คะแนนอันดับเปอร์เซ็นต์ที่ 50 หรือ T50 คือ ผู้เรียนที่ได้คะแนนเท่ากับค่าเฉลี่ยของกลุ่มผลการสร้างเกณฑ์ ปกติพบว่าคะแนนในแต่ละระดับชั้นที่ตรงกับคะแนน T50 มีดังนี้ 1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตรงกับคะแนนดิบที่ 87 คะแนน

จากคะแนนเต็ม 96 คะแนน 2) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตรงกับคะแนนดิบที่ 111 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน
 3) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตรงกับคะแนนดิบที่ 146 คะแนน จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน 4) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 ตรงกับคะแนนดิบที่ 151 คะแนน จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน 5) ระดับอาชีวศึกษา ตรงกับคะแนนดิบที่ 140 และ 141 คะแนน
 จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน และ 6) ระดับอุดมศึกษา ตรงกับคะแนนดิบที่ 147 คะแนน จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน

4. ผลการศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

4.1 ระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

ในภาพรวมพบว่าผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม เท่ากับ 83.32 คะแนน จากคะแนนเต็ม 96 คะแนน
 ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมเท่ากับ 107.47 คะแนน จากคะแนนเต็ม 120 คะแนน ผู้เรียน
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม
 เท่ากับ 141.71, 146.82, 134.74 และ 140.89 คะแนน ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 180 คะแนน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเสียสละสูงกว่าด้านอื่น ในขณะที่
 ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม ด้านความอดทนอดกลั้นสูงกว่าด้านอื่น และผู้เรียนระดับอุดมศึกษามี
 ค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบสูงกว่าด้านอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับอุดมศึกษา มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีระเบียบวินัยต่ำกว่าด้านอื่น
 ในขณะที่ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับอาชีวศึกษามีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม
 ด้านความซื่อสัตย์สุจริตต่ำกว่าด้านอื่น ดังตาราง 7

ตาราง 7 ระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

คุณธรรม จริยธรรม	ป.3 (เต็ม 96 คะแนน)		ป.6 (เต็ม 120 คะแนน)		ม.3 (เต็ม 180 คะแนน)		ม.6 (เต็ม 180 คะแนน)		อาชีวศึกษา (เต็ม 180 คะแนน)		อุดมศึกษา (เต็ม 180 คะแนน)	
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต	13.50	2.03	16.18	2.09	22.16	3.90	22.39	3.69	20.81	3.99	22.77	3.87
ด้านความเสียสละ	14.55	2.10	19.25	1.84	26.18	3.92	27.31	3.68	23.02	4.34	23.96	4.03
ด้านความอดทน อดกลั้น	14.20	2.46	18.57	2.26	24.44	3.72	25.60	3.91	23.28	4.85	24.39	4.42
ด้านความรับผิดชอบ	14.19	2.45	18.59	2.49	23.78	4.48	24.53	3.95	22.49	4.55	24.55	4.33
ด้านความพอเพียง	13.59	2.48	17.03	2.54	23.37	3.79	24.49	3.97	22.97	4.87	22.68	3.92
ด้านความมีระเบียบ วินัย	13.29	2.21	17.85	2.79	21.78	4.16	22.51	4.60	22.17	4.66	22.54	4.05
ภาพรวม	83.32	10.09	107.47	10.70	141.71	17.41	146.82	16.85	134.74	20.24	140.89	18.69

หมายเหตุ เครื่องมือประเมินสำหรับผู้เรียน ป.3 มีข้อคำถาม 24 ข้อ (6 ด้าน ด้านละ 4 ข้อ) ข้อละ 4 คะแนน คะแนนเต็มด้านละ
 16 คะแนน

เครื่องมือประเมินสำหรับผู้เรียน ป.6 มีข้อคำถาม 30 ข้อ (6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ) ข้อละ 4 คะแนน คะแนนเต็มด้านละ 20 คะแนน

เครื่องมือประเมินสำหรับผู้เรียน ม.3 ม.6 อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีข้อคำถาม 30 ข้อ (6 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ) ข้อละ 6 คะแนน คะแนนเต็มด้านละ 30 คะแนน

4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จำแนกตามภูมิภาค

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 6 ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการทดสอบรายคู่สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1) ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผู้เรียนภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก และภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคเหนือ ผู้เรียนภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคกลาง ภาคตะวันตก และภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้ ส่วนผู้เรียนภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันตก และผู้เรียนภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคกลาง ส่วนผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคเหนือและภาคกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) ผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาภาคตะวันออกและภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ส่วนผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันตกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันตก ผู้เรียนภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง ผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันตก ส่วนผู้เรียนภาคใต้มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าผู้เรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และ
อุดมศึกษา จำแนกตามภูมิภาค

ระดับ ชั้น	ค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรม จำแนกตามภูมิภาค						Levene's test		ANOVA		ผลการทดสอบรายคู่
	เหนือ	อีสาน	กลาง	ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	F	P	F	p	
ป.3	82.65	82.14	83.75	84.44	83.75	83.13	8.95*	.00	13.69*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ กลาง, ตะวันออก, ตะวันตก >เหนือ, อีสาน ▪ ใต้ >อีสาน
ป.6	104.79	106.71	108.06	109.52	107.29	108.14	35.67*	.00	43.62*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อีสาน, กลาง, ตะวันออก, ตะวันตก, ใต้>เหนือ ▪ กลาง, ตะวันออก, ใต้ > อีสาน ▪ ตะวันออก >กลาง, ตะวันตก, ใต้
ม.3	143.84	139.47	143.04	144.55	142.14	137.06	38.35*	.00	53.07*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เหนือ >อีสาน, ตะวันตก, ใต้ ▪ กลาง, ตะวันออก, ตะวันตก >อีสาน ▪ ตะวันออก >กลาง, ใต้, ตะวันตก ▪ กลาง, อีสาน, ตก >ใต้
ม.6	145.87	147.09	143.79	148.4	148.34	147.73	18.39*	.00	21.38*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เหนือ, อีสาน >กลาง ▪ ตะวันออก, ตะวันตก, ใต้ >เหนือ, กลาง
อาชีว ศึกษา	133.14	134.02	132.7	137.17	133.33	138.07	8.44*	.00	23.73*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ตะวันออก, ใต้ >เหนือ, อีสาน, กลาง ▪ ตะวันออก, ใต้ >ตะวันตก
อุดม ศึกษา	141.92	138.6	138.33	141.58	139.67	145.13	50.073*	.00	32.56*	.00	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เหนือ >อีสาน, กลาง, ตะวันตก ▪ ใต้, ตะวันออก >อีสาน, กลาง ▪ ตะวันออก >ตะวันตก ▪ ใต้ >ตะวันออก, ตะวันตก

หมายเหตุ * p <.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียน

จากผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมทำ
ให้ได้ชุดเครื่องมือมาตรฐานที่มีคุณภาพสำหรับประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน จำนวน 6 ฉบับ จำแนกตามช่วงชั้นของ
ผู้เรียน โดยเครื่องมือแต่ละฉบับมีลักษณะเป็นแบบทดสอบสถานการณ์ และกำหนดตัวเลือกในแต่ละข้อตามแนวคิดทฤษฎี

พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กซึ่งเครื่องมือลักษณะนี้สามารถสะท้อนคุณลักษณะที่มุ่งวัดได้สูงกว่าเครื่องมือลักษณะอื่นและการใช้หลักเหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นกรอบในการพัฒนาตัวเล็คนั้นทำให้สามารถประเมินคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากหลักเหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมีความชัดเจน เป็นระบบ และมีลำดับขั้นตามพัฒนาการทางจริยธรรมในแต่ละช่วงวัย จึงทำให้เครื่องมือที่สร้างขึ้นตามแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้วัดคุณธรรมจริยธรรมได้กับทุกช่วงวัย ดังที่ Nuansiri Paorohit, et al. (1986:194) กล่าวว่า โคลเบอร์กเชื่อว่าขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมเกิดเป็นปกติวิสัยกับบุคคลทุกชาติทุกภาษา และจะต้องเกิดจากขั้นแรกก่อนเสมอ แต่ระยะเวลาในการอยู่ขั้นหนึ่งขั้นใดนั้นจะแตกต่างกันแล้วแต่บุคคล หรือบางคนในบางขณะอาจอยู่ในคาบที่เกี่ยวกันก็ได้

2. ผลการศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

2.1 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเสียสละ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความมีระเบียบวินัยอาจเนื่องมาจากความเสียสละเป็นการอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน โดยการแบ่งปันทางวัตถุทำให้ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือทั่วไปและการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งเป็นคุณธรรมประจำใจของคนไทย ทำให้เด็กไทยได้รับการปลูกฝังเรื่องความเสียสละมาตั้งแต่เด็กและได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ สังเกตได้จากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏชัดเจนให้เห็นว่าทุกครั้งที่เกิดวิกฤตปัญหาเรามักจะได้เห็นน้ำใจของคนไทยเสมอ เช่น กรณีแผ่นดินไหวในเขตการช่วยเหลือของคนไทยได้สร้างความแปลกใจให้สังคมโลก เพราะมียอดเงินบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยเสียดังมากที่สุดในโลกเป็นจำนวนกว่า 160 ล้านบาท จนมูลนิธิการกุศลระหว่างประเทศ (Charities Aid Foundation-CAF) จัดอันดับ 153 ประเทศทั่วโลกเกี่ยวกับจิตอาสา พบว่า ประเทศไทยติดอันดับ 9 โดยเฉพาะเรื่องการระดมเงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือเป็นจำนวนมากและใกล้เคียงกับการบริจาคของอังกฤษและไอซ์แลนด์ Banyat Kamnoonwatana (2015)

2.2 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเสียสละ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rungrudee Klaharn, Duangduen Satraphat, & Saisamorn Chaleoykitti (2015) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่านักเรียนมีความซื่อสัตย์อยู่ในระดับพอใช้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nonglak Wiratchai & Rungnapa Tangchitcharoenkhul (2008) ที่พบว่าลักษณะแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณธรรม จริยธรรมที่ควรเฝ้าระวังและควรปรับปรุง คือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีสติสัมปชัญญะ ความยุติธรรม ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย และความอดทนอดกลั้นนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “คุณธรรมกับเยาวชนไทยในอนาคต” โดยทำการสำรวจกับประชาชนทั่วประเทศจำนวน 1,256 ตัวอย่าง ในระหว่างวันที่ 4-10 กันยายน พ.ศ. 2555 ผลการสำรวจพบว่าคุณธรรมพื้นฐานที่เยาวชนควรได้รับการปลูกฝังมากที่สุดอันดับที่หนึ่งคือความซื่อสัตย์Pang Chinnapong (2012)

2.3 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเสียสละ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความมีระเบียบวินัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Amporn Sarapan (2004) ได้ศึกษาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความเสียสละสูงสุด และสอดคล้องกับสถิติของสำนักงานนโยบายและแผน Office of the Basic Education Commission. (2018) ที่ได้รายงานสรุปจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันในปีการศึกษา 2560 จำนวนรวมทั้งสิ้น 4,038 คน โดยสาเหตุสำคัญที่นักเรียนออกจากโรงเรียนกลางคัน คือ นักเรียนมีปัญหาในการปรับตัวเพื่อ

เข้ากับโรงเรียน และนักเรียนต้องโทษในคดีอาญา อันเป็นผลมาจากการที่นักเรียนมีปัญหาในด้านระเบียบวินัยทั้งในโรงเรียนและสังคม จำนวน 1,802 คน คิดเป็นร้อยละ 44.63 ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2,063 คน คิดเป็นร้อยละ 51.09 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นช่วงวัยที่นักเรียนจะปฏิบัติตามเพื่อนมากกว่าที่จะปฏิบัติในสิ่งอันควร โดยไม่สนใจถึงการถูกลงโทษหรือการได้รับรางวัลตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ค ดังนั้นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงอาจถูกชักจูงให้กระทำผิดวินัยตามเพื่อนหรือกระทำผิดวินัยจากความต้องการเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อนได้ง่ายกว่านักเรียนในระดับประถมศึกษา

2.4 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความเสียสละ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Office of the Permanent Secretary for Education (2017) ที่ได้ทำการศึกษาคูณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่าผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณลักษณะคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและด้านความอดทนอดกลั้นต่ำกว่าคุณธรรมด้านอื่น

2.5 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความอดทนอดกลั้น ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความซื่อสัตย์สุจริตสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Yuthakarn Pornradechet, Prachit Mahahing, Wichian Rooyuenyong, & Jirawat Waroonroj (2015) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ/ฝ่ายกิจการนักเรียน หัวหน้าแผนกกิจกรรมนักเรียน หัวหน้างานในสถานศึกษา ครู/อาจารย์ เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่นักเรียนมีปัญหามากที่สุดคือ ความซื่อสัตย์สุจริตและสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Duangpom Utahisuri. (2005) ที่พบว่านักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลามีความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าคุณธรรมอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมาตรฐานด้านคุณธรรมของคนในสังคมตกต่ำลง สะท้อนได้จากพฤติกรรมของคนในสังคมเริ่มมีจิตสำนึกในเรื่องของความถูกต้อง ความดี ความเลว คุณธรรมประจำใจ กฎเกณฑ์ทางศีลธรรม และสิทธิหน้าที่ในฐานะมนุษย์ ลดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น วิกฤตด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ตกต่ำนั้นเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้าน อาทิ ความรุนแรงที่เพิ่มขึ้นในสังคม ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต การขาดจรรยาบรรณ ความเกียจคร้าน การยกยอรวายทางลัด การฉ้อราษฎร์บังหลวง การขาดการใช้เหตุผลเชิงคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต การได้รับอารยธรรมตะวันตก สื่อ วัฒนธรรม เป็นต้น Kriengsak Chareonwongsak (1997)

2.6 คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา พบว่าคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความรับผิดชอบ ส่วนคุณธรรม จริยธรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านความมีระเบียบวินัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gaysorn Piyatat (2011) ได้ศึกษาความรับผิดชอบต่อตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตมีความรับผิดชอบต่อตนเองทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kannika Phiomrat (2012) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมีความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับสูงทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนระดับอุดมศึกษามีอายุระหว่าง 17-23 ปี อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่สามารถดูแลรับผิดชอบตนเองได้ และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงที่ต้องใช้ทั้งสติปัญญาและทักษะในการศึกษามาก การที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษาอย่างดีต้องอาศัยความตั้งใจ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และแรงจูงใจในการฝึกฝนและศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา จำแนกตามภูมิภาค

จากผลการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่อยู่ในภูมิภาคที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน โดยผู้เรียนภาคตะวันออกมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมสูงกว่าภาคอื่นทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งทฤษฎีต้นไม้อธิบายคุณธรรมของ Duangduen Bhanthumnavin (1996) กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรมของบุคคลนั้นสามารถเกิดจากสาเหตุภายในตัวบุคคล ได้แก่ ลักษณะทางจิตใจต่าง ๆ อาทิ ทศนคติ ค่านิยมเกี่ยวกับการทำความดี การมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม และสาเหตุภายนอกตัวบุคคล อาทิ สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง การอยู่ในกฎระเบียบ ข้อบังคับ สภาพทางสังคมในครอบครัว ชุมชน หรือโรงเรียน/สถานศึกษา ทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อบุคคลมีความไม่เห็นแก่ตัว ความสามารถในการควบคุมตนเอง การเห็นความสำคัญของการทำความดี วุฒิภาวะมากขึ้น หรือได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกันและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมมีส่วนทำให้ลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมจริยธรรมเปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rahien, M. D., et al (2012) ที่พบว่าเด็กไม่ได้ถูกพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแบบแยกส่วน เนื่องจากกรณีปฏิสัมพันธ์ของพวกเขากับครอบครัวบ้านโรงเรียนชุมชนและสังคม ล้วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาข้อมูลในครั้งนี้เป็นผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในโรงเรียน และเป็นช่วงวัยที่กำลังเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคจึงส่งผลให้ผู้เรียนในแต่ละภูมิภาคมีคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน

ข้อค้นพบเกี่ยวกับความแตกต่างของคุณธรรม จริยธรรมในแต่ละภูมิภาคจึงเป็นสารสนเทศส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความแตกต่างในมิติทางภูมิศาสตร์ที่มีส่วนทำให้ผู้เรียนได้รับสภาพแวดล้อมหรือสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากสภาพบริบทความแตกต่างทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีการดำเนินชีวิต ย่อมทำให้เกิดการรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และมีลักษณะภายในตัวบุคคลที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับผลจากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนมาก เช่น งานวิจัยของ Endicott, Bock, Narvaez (2003) Zhang (2013) Nurettinbrahimoglu, Semsettin Cigdem, Mehmet Seyhan (2014) และ Orapin Santichaianant (2006) ที่พบว่า ตัวแปรส่วนบุคคลของนักเรียน ได้แก่ อายุ ระดับชั้น เพศ ประเภทของโรงเรียน และความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์หรือมีผลต่อระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่อคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล หรือกล่าวคือ อิทธิพลของความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล โดยบุคคลที่อยู่ในวัฒนธรรมหรือภูมิภาคนั้นแตกต่างกันจะมีคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน หากผู้เรียนได้รับการพัฒนาปลูกฝังทศนคติ ค่านิยมที่พึงประสงค์ หรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อาจโดยการผ่านกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือการได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว เป็นต้น ก็ย่อมสามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นได้ โดยผู้เรียนในแต่ละภูมิภาคและแต่ละช่วงวัยย่อมได้รับประสบการณ์หรือมีความแตกต่างกันในหลากหลายมิติ อาทิ ค่านิยมความเชื่อ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน ในชุมชน และอยู่ภายใต้สภาพเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันจึงมีผลให้ได้รับการพัฒนาหรือปลูกฝังทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่แตกต่างกัน (Chiu & Chow, 2011) ผลดังกล่าวสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Sivakumar (2014) Ngozi & Ugochi Njoku (2015) ที่ศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่าบ้าน โรงเรียน และวัฒนธรรมเป็นปัจจัยทางสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของผู้เรียนอย่างมากดังนั้น ผู้ปกครองจึงควรให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และอธิบายถึงบางแง่มุมของวัฒนธรรมที่ไม่ได้แสดงถึงคุณค่าและศีลธรรมในเชิงบวกเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนและสังคมโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและด้านความมีระเบียบวินัยต่ำกว่าคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่น ๆ ดังนั้นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตและความมีระเบียบวินัยของผู้เรียนเป็นอันดับแรก โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับตั้งแต่สถาบันครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับนโยบาย ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม หรือสอดแทรกไปในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การปลูกฝัง การเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีระเบียบวินัยมากขึ้น

2. จากผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนในระดับชั้นเดียวกันที่อยู่ในภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกัน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรออกแบบกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญกับบริบทและความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสังคมตามภูมิภาคที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการติดตามประเมินผลคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลระยะยาว เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาผู้เรียน

2. ควรมีการพัฒนาแบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของผู้เรียนตามระดับชั้นโดยเน้นคุณธรรม จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความมีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณธรรม จริยธรรม ด้านที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าคุณธรรม จริยธรรมด้านอื่น ๆ

3. ควรมีการพัฒนาเกณฑ์ปกติให้สอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้เกณฑ์ปกติมีความเป็นปัจจุบันและสะท้อนระดับคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

4. ควรมีการพัฒนาคลังข้อคำถาม (Item blank) และนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการคัดเลือกข้อคำถาม เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และรายงานผล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2562

References

- Amporn Sarapan. (2004). *Moral and Ethics of Students in Secondary Level of Primary School, Chon Buri District, Chonburi Educational Service Area Office 1*. (Master's thesis, Burapha University). (In Thai)
- Banyat Kamnoonwatana. (2015). *Small Talk : Thai Kindness in Crisis*. Kom Chad Luek. Retrieved from URL: <http://www.komchadluek.net/news/economic/206517>. (In Thai)
- Chiu, M. M., & Chow, B. W. Y. (2011). Classroom Discipline across Forty-One Countries: School, Economic, and Cultural Differences. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 42(3), 516–533.
- Duangduen Bhanthumnavin. (1996). *Ethics Tree Theory: Personal Research and Development*. (2nd Edition). Bangkok: Chulalongkorn University Printery. (In Thai)

- Duangporn Utahisuri. (2005). *A Study of Meritorious and Ethical Behaviors Vocational College Students, Songkhla Province*. (Master's thesis, Thaksin University). (In Thai)
- Endicott, L., Bock, T., & Narvaez, D. (2003). Moral reasoning, intercultural development, and multicultural experiences: relations and cognitive underpinnings international. *Journal of Intercultural Relations*, 27, 403–419.
- Gaysorn Piyatat. (2011). *A Study of Personal Responsibility of Kasem Bundit College Students*. (Master's thesis, Srinakharinwitrot University). (In Thai)
- Kannika Phiromrat. (2012). *Guidelines for the Development of Students' Ethical Behavior Rajabhat University in Bangkok*. Bangkok: Suan Sunanadha Rajabhat University. (In Thai)
- Kriengsak Chareonwongsak. (1997). *Windowidea*. Matichon, page 13. (In Thai)
- Nonglak Wiratchai & Rungnapa Tangchitcharoenkhul. (2008). *An Analysis of Trends in Moral and Ethical Change of Thai People*. Bangkok: The Center for Moral Promotion and Development of Power (Moral Center) Office of Knowledge Management and Development (Public Organization), Mahidol University. (In Thai)
- Nuansiri Paorohit, et al. (1986:194). *Developmental Psychology*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press. (In Thai)
- Nurettinİ Brahimoglu, SemsettinÇigdem, & Seyhan, M. (2014). Relationship between culture & ethic: a research in terms of cultural diversity. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 143, 1117-1119.
- Office of the Basic Education Commission. (2018). *Number of Students Drop Out, Academic Year 2017*. Retrieved from URL : <http://social.nesdb.go.th> (In Thai)
- Office of the Education Council, Ministry of Education. (2017). *National Education Plan 2017 – 2036*. Bangkok :Prikwam Graphic. (In Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (2017). *Number of Students in The Formal School System in Public and Private Institutions by Level of Education and Grade: Academic Year 2013 - 2017*. Retrieved from URL : <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx> (In Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Bureau of Policy and Strategy. (2017). *Moral Education Ethics of learners in schools under the Ministry of Education*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (In Thai)
- Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education, Ministry of Education. (2016). *Educational Development Plan of the Ministry of Education, Issue 12 (2017 - 2021)*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education. (In Thai)
- Orapin Santichaiant. (2006). *A Study of Virtue and Morality of University Students in Bangkok and Its Vicinity*. (Master's thesis, Srinakharinwitrot University). (In Thai)
- Pimpun Tepsumetanon, NuanlaorSangsuk, & NuchanatSunthompun. (2004). *Ethics and Professional Ethics for the Instructor*. Bangkok :Ramkhamhaeng University. (In Thai)

- Pang Chinnapong. (2012). *NIDA poll suggests it should be cultivated "Honesty" for most Thai children*. Manager Daily. Retrieved from URL : <https://mgronline.com/qol/detail/9550000113707> (In Thai)
- Rahien, M. D., et al. (2012). School Culture and the Moral Development of children. *International Proceedings of Economics Development and Research (IPEDR)*. 56(23), 114-118.
- Rungrudee Klaharn, Duangduen Satraphat, & Saisamorn Chaleoykitti. (2015). *The development of measurement and behavioral evaluation model to enhance the desirable characteristics of Thai upper secondary school students in the 21st century*. Bangkok: National Institute of Educational Testing Service (Public Organization). (In Thai)
- Sivakumar, S. (2014). *Examining the relationship between moral reasoning, cognitive reasoning and learning preferences of high school students selected south Australian Schools*. The degree of Doctor of Philosophy. School of Education. Faculty of the Professions. University of Adelaide.
- Sirichai Kanjanawasee, Direk Srisuko, & Taweewat Pitayanoon. (2016). *Choosing the right statistics for research*. (7th Edition). Bangkok: Chulalongkorn University Printery. (In Thai)
- Tisana Khemmani. (2007). *Development of Morality, Ethics and Values: From Theory to Practice*. Nonthaburi: Academic Promotion Center Publishing House. (In Thai)
- Yuthakarn Pornradechet, Prachit Mahahing, Wichian Rooyuenyong, & Jirawat Waroonroj. (2015). *A Desirable Model in Managing Student Development Activities for Promoting Morality and Ethics for Private Vocational Students KhonKaen*. *Dhammathas*, 15(1), 21-30. (In Thai)
- Zhang, Xin. (2013). *Children's moral reasoning: influence of culture and collaborative Discussion*. The degree of Master of Science in Educational Psychology in the Graduate College of the University of Illinois at Urbana-Champaign.